

**Έμφυλος Χάρτης των Ανώτατων Εκπαιδευτικών
Ιδρυμάτων (UNI-GENDER-MAP)
Ακαδημαϊκά Έτη 2019-2020, 2020-2021, 2021-2022**

Περίληψη έκθεσης

Αγγελική Υφαντή

Ομάδα έργου:

Μαρία Στρατηγάκη (Πρόεδρος ΕΛΕΓΥΠ)
Ομότιμη Καθηγήτρια, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών
Επιστημών

Δήμητρα Κογκίδου
Καθηγήτρια, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης

Αγγελική Υφαντή
Ερευνήτρια Γ' Βαθμίδας, Ακαδημία Αθηνών

Βούλα Τουρή
ΕΤΕΠ, Πάντειο Πανεπιστήμιο Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών

Φένια Γιαννακοπούλου
Ερευνητική Συνεργάτιδα, Ελληνική Εταιρεία Γυναικών Πανεπιστημιακών
(ΕΛ.Ε.ΓΥ.Π.)

Αθήνα, 2024

Η δράση υποστηρίζεται από το Πρόγραμμα Ενδυνάμωσης των Οργανώσεων της Κοινωνίας των Πολιτών που δραστηριοποιούνται στον τομέα της Ισότητας των Φύλων και της Ενδυνάμωσης των Γυναικών, το οποίο σχεδιάστηκε και υλοποιείται από το Social Dynamo, το NGO Hub του Ιδρύματος Μποδοσάκη»Gender-In:(XM-EOXI EEA Grants)

Περίληψη

Σκοπός

Τα Σχέδια Δράσης για την Ισότητα των Φύλων (ΣΔΙΦ) έχουν εκπονηθεί από τις Επιτροπές Ισότητας των Φύλων (ΕΙΦ) που συγκροτήθηκαν υποχρεωτικά σε κάθε Ανώτατο Εκπαιδευτικό Ίδρυμα (ΑΕΙ) σύμφωνα με τον ν.4589/2019, άρθρο 33 και ήταν στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους. Σύμφωνα και με το νέο νόμο για τα ΑΕΙ ν.4957/2022, άρθρο 218, η εκπόνηση Σχεδίων Δράσης «για την προώθηση και διασφάλιση της ουσιαστικής ισότητας και της καταπολέμησης των διακρίσεων στις εκπαιδευτικές, ερευνητικές και διοικητικές διαδικασίες του ιδρύματος» εμπίπτει εντός των αρμοδιοτήτων των Επιτροπών Ισότητας των Φύλων και Καταπολέμησης των Διακρίσεων (ΕΙΦΚΔ).

Τα Σχέδια Δράσης για την Ισότητα των Φύλων (ΣΔΙΦ) επιδιώκουν να ενσωματώσουν τη διάσταση του φύλου σε όλες τις λειτουργίες τους, στη δομή, στις πρακτικές, στη διαχείριση των ανθρώπινων πόρων, στα προγράμματα σπουδών, στην έρευνα, στη συμμετοχή στα όργανα διοίκησης και να εξαλείψουν κάθε μορφής έμφυλης διάκρισης και βίας. Στα περισσότερα ΣΔΙΦ υπάρχει και ο έμφυλος χάρτης του ΑΕΙ.

Η μελέτη με τίτλο «UNI-GENDER-MAP» έχει στόχο τη συγκέντρωση, επεξεργασία και αποτίμηση των στοιχείων του έμφυλου χάρτη των 24 ΑΕΙ της Ελλάδας. Ο συνολικός έμφυλος χάρτης και η σχετική έκθεση αποτίμησης της κατάστασης στα ΑΕΙ μπορεί να χρησιμοποιηθεί από την πανεπιστημιακή κοινότητα για επιστημονικούς λόγους και λόγους συνηγορίας από τους φορείς που δραστηριοποιούνται στην ισότητα των φύλων στον χώρο της ανώτατης εκπαίδευσης καθώς αναδεικνύει τους τομείς εκείνους όπου είναι επιτακτικής σημασίας η πολιτική παρέμβαση εκ μέρους της Πολιτείας. Επίσης, εντοπίζει τις έμφυλες ανισότητες και διακρίσεις στις υψηλές θέσεις διοίκησης και βαθμίδες ακαδημαϊκού προσωπικού.

Η παρουσίαση του έμφυλου χάρτη των ΑΕΙ και η ανάλυση των δεδομένων του βασίστηκε στα δεδομένα που είχαν δημοσιευθεί στα ΣΔΙΦ των ΑΕΙ και τα σχετικά δεδομένα που συλλέγονται σε ετήσια βάση από την Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ).

Μεθοδολογία

Η μελέτη βασίστηκε στα πιο πρόσφατα σχετικά δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ που διατίθενται για τα ακαδημαϊκά έτη 2019-2020, 2020-2021 και 2021-2022. Ας σημειωθεί ότι, επειδή δεν διατίθενται τα αναλυτικά δεδομένα για τα ακαδημαϊκά έτη 2020-2021 και 2021-2022, η παρουσίαση βασίστηκε στα συγκεντρωτικά δεδομένα για αυτά τα ακαδημαϊκά έτη που ανακοινώθηκαν στα δελτία τύπου τα οποία δημοσιεύουν αναθεωρημένα τα δεδομένα του 2019-2020. Παράλληλα χρησιμοποιήθηκαν συμπληρωματικά τα διαθέσιμα δεδομένα από τα ΣΔΙΦ παρά τα ζητήματα συγκρισιμότητάς τους που διαπιστώθηκαν κατά την εξέτασή τους. Μονάδα ανάλυσης ορίστηκε το ΑΕΙ ώστε να επιτρέπονται συγκρίσεις μεταξύ τους.

Αποτελέσματα

Σύμφωνα με τα δεδομένα της μελέτης υπάρχει κυριαρχία των ανδρών στο σύνολο του διδακτικού προσωπικού των ΑΕΙ τα ακαδημαϊκά έτη, 2019-2020, 2020-2021 και 2021-2022, με ποσοστά στην περιοχή του 70% να καταγράφονται στο Οικονομικό

Πανεπιστήμιο Αθηνών, το ΕΜΠ, το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο και το Πολυτεχνείο Κρήτης και πάνω από 70% στο Πανεπιστήμιο Πειραιά.

Κυριαρχία των ανδρών στο σύνολο των μελών ΔΕΠ για το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020, με ποσοστά στην περιοχή του 70% και ποσοστά στην περιοχή του 80% διαπιστώθηκε στο Πολυτεχνείο Κρήτης, το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο και το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Κυριαρχία των ανδρών στο σύνολο των μελών ΔΕΠ για τα δέκα ΑΕΙ για τα οποία προσφέρονται δεδομένα από τα ΣΔΙΦ για το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021, με ποσοστά στην περιοχή του 68% και ποσοστό πάνω από 80% διαπιστώθηκε στο Πολυτεχνείο Κρήτης. Σχετικά δεδομένα για το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022 διατίθενται από τα ΣΔΙΦ μόνο για το ΑΠΘ, με το ποσοστό συμμετοχής των ανδρών να ανέρχεται σε 66,17%.

Στις ειδικές κατηγορίες διδακτικού και εργαστηριακού προσωπικού (ΕΤΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΕΠ) για το ακαδημαϊκό έτος 2019-2020 διαπιστώθηκε συνολικά ελαφρά υπεροχή των γυναικών. Οι γυναίκες υπερέχουν σε όλα τα ΑΕΙ εκτός από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο και το Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος στα οποία υπερέχουν άνδρες με ποσοστά πάνω από 68%. Στις ειδικές κατηγορίες διδακτικού και εργαστηριακού προσωπικού (ΕΤΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΕΠ) στα οκτώ ΑΕΙ για τα οποία προσφέρονται δεδομένα από τα ΣΔΙΦ για το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021 διαπιστώθηκε συνολικά ελαφρά υπεροχή των γυναικών. Οι γυναίκες υπερέχουν σε όλα τα ΑΕΙ εκτός από το Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας και το Πολυτεχνείο Κρήτης στα οποία τα ποσοστά συμμετοχής των ανδρών ανέρχονται πάνω από 61%. Σχετικά δεδομένα για το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022 διατίθενται από τα ΣΔΙΦ μόνο για το ΑΠΘ, με το ποσοστό των γυναικών στις ειδικές κατηγορίες διδακτικού και εργαστηριακού προσωπικού (ΕΤΕΠ, ΕΔΙΠ, ΕΕΠ) να ανέρχεται σε 60,80%.

Η έμφυλη κατανομή μελών ΔΕΠ ανά θέση ευθύνης στο σύνολο των οργάνων διοίκησης στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας, το Πανεπιστήμιο Μακεδονίας, το Ιόνιο Πανεπιστήμιο, το Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης, το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας και το ΕΚΠΑ παρουσιάζει σαφή κυριαρχία των ανδρών σε αντίθεση με το ΑΠΘ και το Πάντειον Πανεπιστήμιο όπου η εικόνα είναι μιας ισόρροπης αριθμητικά συμμετοχής. Η παρουσία των ανδρών είναι μεγαλύτερη στις θέσεις υψηλής ευθύνης (Πρυτανικές Αρχές, Σύγκλητος, Κοσμητείες και Προεδρία Τμήματων) εκτός από το Πάντειον Πανεπιστήμιο που ισχύει το αντίστροφο.

Στο σύνολο του ΕΤΕΠ για τα ακαδημαϊκά έτη 2019-2020 και 2020-2021 διαπιστώθηκε ελαφρά υπεροχή των γυναικών. Σημαντική έμφυλη ανισότητα σύμφωνα με τις αναλογίες συμμετοχής των ανδρών σημειώθηκε στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας και το Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο και για τα δύο ακαδημαϊκά έτη 2019-2020 και 2020-2021 και στην Ανώτατη Σχολή Καλών Τεχνών για το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021.

Στο διοικητικό προσωπικό διαπιστώθηκε σαφής υπεροχή των γυναικών σε όλα τα ΑΕΙ και για τα δύο ακαδημαϊκά έτη, 2019-2020 και 2020-2021 και το ίδιο αποτέλεσμα ισχύει για το διοικητικό προσωπικό ΠΕ, ΤΕ και ΔΕ.

Σημαντική έμφυλη ανισότητα στους φοιτητές/ριες και αποφοίτους/ες προπτυχιακού, μεταπτυχιακού και διδακτορικού επιπέδου διαπιστώθηκε στο ΕΜΠ και για τα τρία ακαδημαϊκά έτη, εκτός από το 2019-2020 για τις/τους κατόχους μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών. Σημαντική έμφυλη ανισότητα και για τα τρία ακαδημαϊκά έτη καταγράφεται στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς (προπτυχιακοί/ες φοιτητές/τριες, υποψήφιοι/ες διδάκτορες/ισσες και διδάκτορες/ισσες) στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο (προπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες, υποψήφιοι/ες διδάκτορες/ισσες), στο

Πολυτεχνείο Κρήτης (προπτυχιακοί/ές φοιτητές/τριες και πτυχιούχοι), στο Ελληνικό Μεσογειακό Πανεπιστήμιο (εγγεγραμμένοι/ες μεταπτυχιακοί φοιτητές/τριες, υποψήφιοι/ες διδάκτορες/ισσες) και το Διεθνές Πανεπιστήμιο Ελλάδος (υποψήφιοι/ες διδάκτορες/ισσες).. Στο σύνολο όλων των κατηγοριών φοιτητικού πληθυσμού και αποφοίτων προπτυχιακού, μεταπτυχιακού και διδακτορικού επιπέδου διαπιστώθηκε υπεροχή των γυναικών εκτός από τους διδάκτορες/ισσες όπου σημειώθηκε ελαφρά υπεροχή των ανδρών για το ακαδημαϊκό έτος 2020-2021 και τη μοναδικά ισορροπημένη έμφυλη κατανομή για το ακαδημαϊκό έτος 2021-2022.